

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Lausunto Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman 2045 luonnoksesta

TRE:8369/08.01.02/2022

Lisätietoja päätöksestä

Johdon assistentti Katri Naulo, puh. 040 801 6003, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Valmistelijan yhteystiedot

Liikenneinsinööri Katja Seimelä, puh. 040 149 3684, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Annetaan Pirkanmaan liitolle oheinen lausunto

Perustelut

Pirkanmaan liitto on pyytänyt Tampereen kaupungilta lausuntoa Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman 2045 luonnoksesta.

Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma on maakunnallista liikennejärjestelmätyötä ohjaava strateginen asiakirja. Se määrittelee Pirkanmaan liikennejärjestelmän kehittämistarpeet, -mahdollisuudet ja näiden toteuttamisen suuntaviivat tavoitevuoteen 2045 mennessä. Suunnitelman koostamisessa on hyödynnetty vertailukohtana valtakunnallisia linjauksia sekä erilaisia aiemmin määriteltyjä alueellisia tavoitteita.

Liikennejärjestelmäsuunnitelma sisältää vision 2045, maakunnalliset päätavoitteet, nykytila-analyysin sekä neljä teemakarttaa. Päätavoitteet ovat: 1. Liikenteen päästöt vähenevät, 2. Kestävä liikkuminen on elämäntapa, 3. Liikkuminen ja kuljettaminen on turvallista ja sujuvaa, 4: Joukkoliikenne on suosittua ja matka- ja kuljetusketjut toimivia. Teemakartoissa käsitellään Pirkanmaan liikennejärjestelmää neljästä eri näkökulmasta: ylimaakunnalliset pääyhteydet, tavaraliikenne, arjen liikenneympäristöt sekä matkailu ja vapaa-aika. Teemakarttoihin tukeutuen on määritetty temaattiset tavoitteet ja näiden toteuttamista tukevat toimenpiteet. Näiden jälkeen asiakirjassa on vielä vaikutusten arvioinnin konsultin puheenvuoro, suunnitelman toimeenpano- ja seurantamenetelmät sekä toimenpiteistä koostetut liitetaulukot.

Suunnitelman tavoite- ja toimenpidekokonaisuuden konkretisoimiseksi käynnistetään keväällä 2023 toimeenpano- ja toteutusvaihe. Tässä vaiheessa tehdään nelivuotinen toimenpideohjelma, johon määritetään ensi vaiheessa priorisoitavat toimenpiteet. Valitut toimenpiteet konkretisoidaan ohjelmassa strategiatasolta toteutustasolle sekä määritetään toteutuksesta vastaavat tahot, kustannusarvio, aikataulu ja etenemispolku. Suunnitelman sekä toimenpideohjelmien toteutumisen seurantaan toteutetaan Pirkanmaan aluetietopalveluun seurantajärjestelmä sekä perustetaan seurantaryhmä.

Tampereen kaupungin hallintosäännön 34 §:n mukaan apulaispormestari päättää johtamiensa lautakuntien osalta lausunnon antamisesta muissa

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

kuin muutoksenhakuun liittyvissä asioissa tai lainsäädännön mukaan viranomaiselle kuuluvissa lupa- ja valvonta-asioissa.

Lausunnot

Tampereen kaupunki pitää Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman 2045 luonnosta erittäin onnistuneena ja kokonaisvaltaisesti liikennejärjestelmän osa-alueita huomioivana kokonaisuutena. Raporttiin on sisällytetty maakunnallisen ohjelman tasolle sopivalla tarkkuudella Pirkanmaan liikennejärjestelmän kehittämisen pitkän aikavälin visio ja päätavoitteet sekä teemakohtaisesti tarkempia tavoitteita ja niiden toteuttamiseksi tarvittavia strategisen tason toimenpiteitä. Suunnitelmasta ei kuitenkaan ilmene runsaiden kehittämistarpeiden keskinäistä järjestystä tai terävintä kärkeä eikä liikennevaikutusten ohella laajempaa merkitystä Pirkanmaalle.

Visio ja päätavoitteet

Visio ja päätavoitteet pohjautuvat aikaisempiin strategioihin ja linjauksiin, joita ovat mm. Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma, Länsi-Suomen liikennestrategia, Liikenneturvallisuusstrategia 2022—2026 ja Hiilineutraalin Pirkanmaan tiekartta. Tavoitteisto on yhtenevä Tampereen ja Tampereen kaupunkiseudun liikennejärjestelmän kehittämistavoitteiden kanssa ja Tampereen kaupungin on siten mahdollista ja helppoa sitoutua esitettyihin tavoitteisiin.

Yhteyksien Pirkanmaa

Pidämme tärkeänä, että maakunnallisessa suunnitelmassa on linjattu Pirkanmaan liikennejärjestelmän tavoiteltu rooli osana valtakunnallista ja kansainvälistä liikennejärjestelmää. Tämä luo edellytyksiä kehittää liikenneyhteyksiä yhteistyössä valtion ja kuntien kesken.

Junaliikenteen osalta on hyvin tuotu esiin valtakunnallinen tarve taata pääradan toimivuus ja sujuvuus sekä tunnistettu Tampereen henkilöratapihan kehittämisen olevan edellytys paitsi lähiliikenteen myös valtakunnallisen junaliikenteen kehittämiseksi. Suomirata eli hankeyhtiömallilla suunniteltava nopea raideyhteys välillä Tampere-Helsinki jää sen sijaan sivuhuomioksi eikä sen merkitystä esim. yhtenäisen työssäkäyntialueen toteutumiselle ole avattu. Lähijunaliikennettä on käsitelty osana pääyhteyksiä, vaikka luontevampi paikka löytyisi luvusta Arjen Pirkanmaa.

Valtatieliikenteen osalta voimme yhtyä turvallisuuden parantamistavoitteeseen, mutta tavoitetta sujuvuuden lisääntymisestä ja sen edellyttämiä toimenpiteitä kapasiteetin lisäämiseksi tulee arvioida kriittisesti suhteessa liikenteen päästöjen vähentämisen ja Tampereen kaupunkiseudun kestävästi liikkumisen tavoitteisiin. Riittävä tieverkon

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

kapasiteetti on kuitenkin merkittävää maakunnan elinkeinoelämän toiminnalle ja myös työmatkaliikenteelle etenkin, jos kilpailukykyistä vaihtoehtoista kulkumuotoa ei ole valittavissa.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa on esitetty erittäin paljon kehitystarpeita väyläverkolle: lähes kaikki Pirkanmaalla olevat valta- ja kantatiet on osoitettu merkittävästi kehitettäväksi tai kehitettäväksi tieosuudeksi, valtaosa Pirkanmaan rataverkosta on osoitettu infraltaan parannettavaksi rataosuudeksi, Tampereen läntisinä väylähankkeina tunnettua uusien tie- ja ratayhteyksien kokonaisuutta pidetään tarpeellisena ja lisäksi on todettu tarve koko muun maantieverkoston parantamiselle korjausvelan vähentämiseksi. Kaikkien näiden väylien kehittäminen tai uudisrakentaminen seuraavien 20 vuoden aikana on näkemyksemme mukaan epärealistista näköpiirissä olevalla rahoitustasolla. Pidämme tarpeellisena priorisoida Pirkanmaalle tavoiteltavia väylähankkeita nyt esitettyä selvemmin ottaen huomioon kunnianhimoiset liikenteen kestävyystavoitteet. Maakunnan yhteinen näkemys muutamista kärkihankkeista helpottaisi myös viestimistä valtion suuntaan. Esitämme, että Tampereen ja Helsingin välisen junaliikenteen palvelutason nostamisen ja toimintavarmuuden edellyttämät toimenpiteet sekä Tampereen henkilöratapihan kehittäminen nostettaisiin kärkihankkeiksi.

Tavaraliikenteen Pirkanmaa

Kaupunkilogistiikan kehittäminen on erittäin tärkeää Tampereella kehätien sisäpuolella. Tampereella on valmistunut marraskuussa 2022 Kaupunkilogistiikan toimenpideohjelma, jossa on esitetty lyhyen ja pidemmän aikavälin vaikuttavampia ja käytännössä toteutettavimpia toimenpiteitä kaupunkilogistiikan sujuvuuden ja kustannustehokkuuden edistämiseksi. Toimenpiteiksi on esitetty mm. lastauspaikkojen kehittäminen, logistiikkasuunnitelmat asemakaavavaiheessa, kaupunkilogistiikan informaatiojärjestelmä ja minihubit. Kaupunkilogistiikan kehittäminen edellyttää paljon toimia myös muilta kuin viranomaistahoilta. Tämän vuoksi on katsottu tarpeelliseksi perustaa kaupunkilogistiikan kehittämistyöryhmä. Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmaa voisi vielä kehittää Tampereen selvityksen pohjalta.

Arjen Pirkanmaa

Pirkanmaalle on onnistuneesti tunnistettu erilaisia arkiliikkumisen liikenneympäristöjä, joilla yleisellä tasolla esitettyjä toimenpiteitä voidaan toteuttaa paikallisiin olosuhteisiin soveltaen. Raportin toimenpidevalikoimassa on esitetty koko maakunnassa sovellettavia joukkoliikenteen, kestävästä liikkumisesta ja digitalisaation toimenpiteitä sekä aluekohtaisia toimenpiteitä, joilla pyritään tukemaan siirtymää kestävästä liikkumisesta.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Joukkoliikenneratkaisussa korostuu lähijuna- ja linja-autoliikenne, vaikka ytimeen on jo toteutumassa tehokas raitiotiejärjestelmä. Esitämme, että joukkoliikenneratkaisussa tulisi selvemmin tuoda esille eri joukkoliikennevälineiden hierarkia. Raitiotien laajenemissuunnat olisi mahdollista nostaa linjaviivoina Arjen Pirkanmaa -teemakartalle ja siirtää sinne myös lähijunaliikenteen ydinvyöhyke Yhteyksien Pirkanmaa -teemakartalta. Arjen Pirkanmaa -osiossa liikenneympäristöt on esitetty harvalta alueelta kohti ydintä. Kestävän liikkumisen tavoitteistoon olisi sopinut paremmin aiheen käsittely aloittaen ytimeestä ja siirtyen harvemmille alueille.

Kaupunkiseudun vahvalla joukkoliikennevyöhykkeellä arjen kulkutapavalikoima on Pirkanmaan monipuolisin ja alueella on siten todettu olevan perustellusti maakunnan realistisin ja tehokkain mahdollisuus pyrkiä vähentämään autoilun kulkumuoto-osuutta. Joukkoliikennevyöhykkeen osalta esitetty toimenpidevalikoima on varsin tavanomainen ja suuri osa esitetyistä toimista on jo aktiivisesti käytössä tai suunnitelmassa. Toimenpiteet vaikuttavat kuitenkin riittävästi muuttamaan merkittävästi kulkumuotojen kilpailuasetelmaa. Lisäksi liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetyt maantieverkon kehittämistoiveet lisäävät toteutuessaan vääjäämättä autoilun houkuttelevuutta myös joukkoliikennevyöhykkeen sisäisillä matkoilla, mikä haittaa liikkumistottumusten muutoksia ja päätavoitteiden toteutumista sekä vaikuttaa Tampereen sisääntuloteiden ruuhkautumiseen ja pysäköintipaikkatarpeen lisääntymiseen Tampereen keskustassa.

Suunnitelman toimeenpano ja seuranta

Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelma etenee raportin valmistumisen jälkeen toimeenpano- ja toteutusvaiheeseen, ja suunnitelman toteutumisen seurannan tueksi perustetaan seurantaryhmä ja aluetietopalvelun seurantajärjestelmä. Tampere on kehittämässä kaupungin alueella liikenteen tilannekuvaa ja liikennejärjestelmän seurantaa. Liikenteeseen liittyviä seurantatietoja kerätään ja tuotetaan jo nykyisin monen eri suunnittelutason ja toimijan tarpeisiin. Eri tarkoituksiin tuotettavien seurantatietojen olisi kannattavaa olla mahdollisimman yhteneviä ja perustua mahdollisimman automatisoituun ja pitkäjänteiseen datan hankintaan. Ilmoitamme kiinnostuksemme osallistua Pirkanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman seurantaryhmään.

Tiedoksi

Mikko Nurminen, Jukka Lindfors, Ari Vandell, Mika Periviita, Pia Hastio

Allekirjoitus

Apulaispormestari Aleks Jäntti

Tampere

Viranhaltijapäätös

5 (6)

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,

kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 02.02.2023

§ 4

alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2023)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Apulaispormestari, yhdyskuntalautakunta,
kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta sekä 02.02.2023
alueellinen jätehuoltolautakunta (2021 - 2023)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§ 4

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)